

2%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80.%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA.-
%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82.%20%D1%81%D0%B5%D0%BC%D1%96
%D0%BD%D0%B0%D1%80.%202020%D1%80.%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80.1
20.pdf.

Вікторія ТЕЛЕВНА

ад'юнкт Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ТА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Ефективне вирішення будь-якої проблеми завжди потребує комплексного підходу, а головне – взаємодії з органами державного управління, самоврядування та навчальними закладами.

Загалом дитина проводить більшість свідомого часу в школі (без урахування часу для сну, дороги до та зі школи). Таким чином, на персонал школи, як прямо, так і опосередковано, покладено обов'язок щодо навчання та виховання дітей, а також профілактики правопорушень.

Загалом слід виділити основні напрями взаємодії ювенальної превенції Національної поліції із закладами освіти, як-от:

1. Розроблення та реалізація комплексних програм профілактики правопорушень, спільних заходів щодо мінімізації злочинного впливу на дітей та молодь, інших заходів, спрямованих на підвищення ефективності боротьби з правопорушеннями.

Такі програми можуть розроблятися на різних рівнях:

1) *місцевому* – та охоплювати співпрацю між окремим навчальним закладом і територіальним підрозділом поліції;

2) *регіональному* – і реалізуватися в певному регіоні, великому місті чи області;

3) *загальнодержавному (республіканському)* – і реалізуватися на території всієї країни.

Спільні програми також можуть прийматися для виконання конкретного завдання, зокрема:

– профілактики правопорушень в дитячому середовищі;

– проведення правничо-просвітницької діяльності тощо.

У цілому розширення автономії закладів освіти та перелаштування роботи поліції від адміністративно-репресивного до сервісно-публічного напрямку розкривають широкий спектр повноважень та можливостей для співпраці;

2. Профілактика протиправної поведінки дітей. Уже є доведеним факт, що соціалізація дитини співпадає з початком навчання в дошкільних навчальних закладах. Саме в цей період доцільно вживати заходів щодо виховання правової культури та правової свідомості у майбутніх громадян.

Специфіка виховної діяльності ювенальної превенції стосовно дитини полягає в особливостях спілкування з останньою та особливостях її психічного розвитку. Працівнику зазначеного підрозділу необхідно володіти відповідними знаннями, уміннями та навичками у спілкуванні з дитиною, поєднувати в одній особі психолога, педагога, правоохоронця.

Профілактика правопорушень серед неповнолітніх в Україні проводиться зусиллями соціально-психологічних служб, педагогів, співробітників соціальних служб, служб у справах неповнолітніх, працівниками ювенальної превенції Національної поліції та дільничними офіцерами поліції. У сільській місцевості профілактикою протиправної поведінки дітей можуть займатися, за наявності, поліцейська офіцери громади.

Загалом під профілактикою правопорушень розуміють діяльність державних органів і громадськості, що має системний характер як за комплексом заходів, так і за колом суб'єктів, які її здійснюють, спрямовану на недопущення виникнення, усунення, послаблення або нейтралізацію причин та умов злочинності, окремих її видів та конкретного злочину;

3. Проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи. Формування людини, як відомо, починається з дитинства. У молоді роки закладається основа не тільки відповідних знань, але й норм поведінки, звичок, потреб особи. Виховання молодого покоління – це виховання майбутнього кожної держави, і воно залежить не тільки від рівня професійної підготовки цього покоління, але й від його моральних якостей.

Загальна мета та конкретні завдання правового виховання вирішуються у процесі навчальної діяльності. До таких завдань належать:

- формування в кожного учня системи знань із питань основ держави та права, розвиток інтересу до цієї галузі знань і зв'язок права з навколишньою дійсністю;

- формування поваги до держави, її законодавчих та виконавчих органів;

- прищеплення навичок правосвідомої поведінки;

- виховання нетерпимості до різноманітних правопорушень;

- формування потреб та умінь активно захищати в установленому законом порядку свої права та законні інтереси інших осіб.

Обов'язковим є проведення в кожному навчальному році місячника правових знань, що спрямований на формування правової культури, профілактику правопорушень серед учнівської молоді. Головне завдання правового виховання – формування правової установки, з позиції якої неповнолітній зможе керувати своїм настроєм, бажаннями, вчинками, де свої правові знання він використовує в повсякденному житті. При здійсненні правового виховання учнів також враховується вікова категорія. Значна увага

приділяється кожній віковій групі (це є одним із пріоритетних напрямів роботи шкільного психолога). Правове виховання учнівської молоді має два взаємопов'язані аспекти. З одного боку, воно спрямоване на необхідність дотримуватися правил поведінки у школі, громадських місцях, за місцем проживання. З іншого боку, дає учням перспективу на майбутнє, навчає поважати закони. Ось чому у своїй роботі школа звертає увагу на ті норми та розділи права, що захищають права та законні інтереси дітей: норми сімейного, трудового, житлового громадянського права, – тобто на ті питання, з якими вони зустрінуться за стінами навчального закладу. Отримання учнями знань про правові вимоги, юридичні наслідки здійснених правопорушень і злочинів впливає на вироблення в них позитивних настанов і має профілактичне значення.

Правове виховання у школах району тісно пов'язане з іншими видами виховання: моральним, трудовим, естетичним. Наприклад, моральне виховання готує учнів до сприйняття та засвоєння норм права;

4. Протидія булінгу в освітньому середовищі. Ще одним із важливих та актуальних напрямів взаємодії ювенальної превенції і закладів освіти є протидія булінгу в підлітковому середовищі.

Згідно з КУпАП, булінг (цькування) – це діяння учасників освітнього процесу, що полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, і вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого (ст. 173-4 КУпАП).

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Поліцейський ювенальної превенції Національної поліції уповноважений складати протокол про адміністративне правопорушення за ст. 173-4 КУпАП. Компетенція щодо розгляду таких справ та вирішення питання по суті належить до компетенції судів загальної юрисдикції.

Однак найпершим завданням є попередження такої поведінки, оскільки порушення легше попередити, ніж усувати його негативні наслідки.

Резюмуючи викладене, доречно зазначити, що взаємодія ювенальної превенції та закладів освіти має виступати домінуючим завданням при вихованні молодого покоління в дусі поваги до закону. Водночас чинне законодавство дає можливість зазначеним суб'єктам взаємодії самостійно

обирати її форми та методи.

1. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18>.

2. Правопросвітницька лекція щодо протидії торгівлі людьми для працівників ювенальної превенції ГУНП у Дніпропетровській області. *Уповноважений Верховної Ради України з прав людини*. URL : https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/pravoprosvitnicka-leksiya-shchodo-protidii-torgivli-lyudmi-v-dlya-pracivnikiv-yuvenalnoyi-prevenciyi-gunp-u-dnipropetrovskij-oblasti.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

4. Профілактика булінгу в учнівському середовищі. *На Урок*. URL : <https://naurok.com.ua/profilaktika-bulingu-v-uchnivskomu-seredovischi-257528.html>.

Ганна ТЕРЕХОВА

курсант ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

д-р філос. в галузі права

Каріна ПІСОЦЬКА

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ОКРЕМІ ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З НЕПОВНОЛІТНІМИ ОСОБАМИ

Робота з неповнолітніми завжди була пріоритетним напрямом у діяльності поліції, адже вони потребують особливого захисту та підтримки. Фахівці та експерти зазначають, що на сьогодні зростає кількість правопорушень, вчинених неповнолітніми, через різні фактори, один із яких – війна.

Саме поліція є державним органом, що фактично першим стикається з дітьми, які вчинили правопорушення, та тими, хто став жертвою злочину. А саме тому робота поліції з неповнолітніми має спрямовуватися на забезпечення їхніх прав і захист від будь-яких форм насильства чи зловживання їхніми правами. Поліція виконує соціально важливу роль у формуванні норм поведінки та соціалізації молодого покоління. Неповнолітні особи можуть потребувати психологічної допомоги та підтримки, тому розуміння психологічних аспектів їхнього стану може допомогти забезпечити їм належний захист та допомогу та є ключовим для успішного виконання цієї ролі.

Кримінальний процесуальний кодекс України передбачає вичерпний